

5.4.1 Að setja grip í flutningskassa

Verði gripur fluttur eða geymdur í timbur- eða málmkassa er nauðsynlegt að fóðra kassann með mjúku efni. Verði kassinn settur í flugvél þarf að bólstra hann að innan með sjálflímandi álpappír í rúllum (e. self-adhesive aluminium sealing film) til að einangra þá fyrir hita og-rakabreytingum.

Ljsm. 67: Sjálflímandi álpappír

5.5 Frágangur umbúða

Umbúðir eiga að verja gripina. Best er að setja band utan um kassana. Einnig er mikilvægt að setja öryggisband við hverja hillu þar sem hættu er á að gripir eða kassar detti úr hillum í jarðskjálfta (sjá dæmi á næstu myndum).

Ljms. 68,69: Dæmi um öryggisband

5.5.1 Að skrá upplýsingar um pökkun

Mjög mikilvægt er ganga frá gripum á þann hátt að augljóst sé hvernig honum hafi verið pakkað. Starfsmaður sem tekur gripinn upp úr kassanum á að geta séð hvernig á að meðhöndla hann. Ef viðkvæmum grip er pakkað á sérstakan hátt er nauðsynlegt að láta leiðbeiningar (s.s. teikningu eða ljósmynd) fylgja með í kassanum.

5.5.2 Merkingar umbúða

Nauðsynlegt er að merkja hvernig kassinn á að snúa í samræmi við innihaldið. Gott er að bæta við „brothætt!“ merki ef innihaldið er sérstaklega viðkvæmt (gler til dæmis), „þungt!“ þegar það á við eða „Ekki setja neitt ofan á kassann!“. Kassinn fær einnig númer í samræmi við geymsluskrárkerfið.

Ljsm.70: Dæmi um frágang umbúða sem mætti kannski vera markvissari

6 Skilyrði fyrir safngeymslur: Samantekt¹

Hægt er að skapa fullnægjandi aðstöðu.

Gott umhverfi

- bygging á öruggum stað þar sem er engin loftmengun. Auðveldur aðgangur fyrir flutningabíla.
- bygging í góðu ástandi, með einangrun (mælt er með einangrunargangi í kringum geymsluna: útveggur-gangur-innveggur-geymsla).
- gluggalaus.
- pípulagnir liggja ekki í loftinu.
- gott loftflæði, hátt til lofts.
- loftþræsikerfi með möguleika á að stýra rakastigi.

Skipulagning innanhúss

Safnkostur er best varðveittur ef svipað efni er geymt saman þannig að æskilegt er að hólfa rýmið eftir því.

Í öðru lagi er horft til lögunnar gripanna og reynt að geyma saman gripi í svipaðri stærð.

Lífrænt efni	Ólífrænt efni	Gerviefni	Blandað efni
Timbur (ómálað og	Málmur (sérhólf)	Plast	Nauðsynlegt er að meta

¹ Ekki tæmandi.

málað) Pappír Leður, bein (sérhólf) Textílar (sérhólf) Ljósmyndir og filmur (sérhólf) Náttúrugripir (sérhólf) Matvæli (sérhólf)	Steinar Málning (sérhólf) Efnafræðileg efni Leysiefni (sérhólf)	Plast verður til í auknum mæli í safnkosti. Ráðlagt er að einangra gripi úr plasti þar sem þeir eru ekki efnafræðilega stöðugir.	hvað er viðkvæmasti parturinn af gripnum og byggja varðveisluráðstafanir á því.
Skilyrði um rakastig +/-2%: stöðuleiki			
50%<HR<55%	HR<20%	40%<HR<45%	
Skilyrði um hitastig:			
16<°C<18	16<°C<18	16<°C<18	
Skilyrði um UV magn (max)			
50 μwatts/lumen	50 μwatts/lumen	50 μwatts/lumen	50 μwatts/lumen
Skilyrði um ljósmagn			
Nauðsynlegt er að hafa alltaf myrkur í geymslunum nema þegar er unnið í rýminu. Þegar rýmið leyfir ekki hólf eða sérherbergi er ráðlagt að nota skápa til að flokka og einangra gripi og hafa meiri stjórn á rakastigi.			

Að áætla rými fyrir geymslur

Allt skipulag byggist á eftirfarandi markmiðum:

- skapa stöðugt umhverfi
- verja gripi/skjöl fyrir ryki og smiti
- koma í veg fyrir óþarfa hreyfingu eða snertingu
- hafa gott aðgengi að gripum/ skjölum
- tryggja góðar útgönguleiðir í neyðartilvikum

Æskileg rými fyrir geymslur

- móttökuherbergi
  - herbergi fyrir einangrun
(mjög mikilvægt fyrir gripi úr lífrænu efni sem geta innihaldið skordýr: húsgögn, textílar, leður, uppstoppuð dýr)
  - herbergi fyrir skráningu og þökkun
  - geymslurými
  - rými til að geyma flutningskassa og þökkunarefni
- Ekki gera ráð fyrir að veggirnir séu notaðir nema í mjög litlum mæli, t.d. til að hengja sérstaka hluti með góðu bili á milli gripanna og veggisins.
Forðast að nota útveggi þar sem rakabreytingar eru algengar.

Að reikna út rými fyrir geymslur

Þrívíðir hlutir

- húsgögn á hillum: mæla hvern grip
- húsgögn sem eru geymd á bretti: miðað við eitt bretti fyrir hvern hlut (borð, hillur, hægingastólar, vélar o.fl.)

Pökkun gripa

Þrívíðir hlutir eru geymdir:

- pakkaðir í kössum (litlir gripir)
- hálfpakkaðir í skúffum (litlir gripir)
- ópakkaðir á hillum eða brettum (stærri gripir)
- ópakkaðir í renniskápum (misstórir gripir)

Tvívíðir/flatir hlutir eru best geymdir í sérsmíðuðum skápum eða í rekkum:

- renniskápar fyrir málverk, verk í römmum
- renniskápar, lokaðir skápar fyrir ljósmyndir, negatífur
- flatir skápar fyrir pappírsværk, textílar

Efni

Hillur eru líklega algengasta geymslakerfið í safngeymslum.

Mælt er með að nota málmhillur frekar en tréhillur. Ef tréhillur eru nú þegar í notkun er ráðlagt að einangra viðinn frá gripnum með því að nota filmur ([polyethylen](#), polymethacrylate, ál).

Skipulag

Nauðsynlegt er að staðsetja gripi þannig að óhætt sé að ná í gripinn án þess að rekast í annan grip.

Tveir gripir staðsettir hlið við hlið geta haft áhrif á hvorn annan ef yfirborð þeirra er óslétt (til dæmis keramik og steypa). Litlar hreyfingar og titringur getur verið nóg til að valda rispum eða skilja eftir för. Þegar plássleysi veldur því að troða þarf saman gripum er ráðlagt að nota svamp á milli gripanna.

Ráðstafanir vegna jarðskjálfta eru nauðsynlegar

- festingar
  - efni á milli gripa sem getur komið í veg fyrir snertingu og högg t.d. [polyethylen](#) svampur
  - öryggiskerfi á hillum: band, vír, keðjur
- Ath. ef vír eða keðjur eru notuð er nauðsynlegt að klæða þau mjúku efni t.d. [polyethylen](#) röri.

7. Heimildir

CASSAR, M. 1994. Environmental Management: Guidelines for Museums and Galleries. London: Routledge/Museum and Galleries Commission.

CLAVIR, M. 1998. The social and historic construction of professional values in conservation. *Studies in Conservation*, 43(1), 1-8.

DARDES, K. & DRUZIK, J. 2000. Managing the environment: an update on preventive conservation. *The GCI Newsletter*, 15(2), 4-8.

EATON, L. 2000. Let there be light: Winterthur's Lighting Project. Í: M. M. BROOKS, ritstj. *Textiles Revealed: Object Lessons in Historic Textile and Costume Research*. London: Archetype, 93-98.

HARRISON, H. 1988. Moving Images: Preservation and Access. *Audiovisual-Librarian*. 14(3), 156-160.

LANDI, S. 1992. *The Textile Conservator's Manual*. (Second Edition). Oxford: Butterworth-Heinemann.

LLOYD, H. 1997. The Role of Housekeeping and Preventative Conservation in the Care of Textiles in Historic Houses. Í: K. MARKO, ritstj. *Textiles in Trust: Proceedings of the Symposium held at Blicking Hall, Norfolk, September 1995*, London: Archetype, 40-53.

MARTIN, G., PRETZEL, B. & UMNEY, N. 1993. Preventive conservation in practice. *V&A Conservation Journal*, 6(January), 15-18.

MICHALSKI, S. 1990. Towards specific lighting guidelines. Í: Riti ICOM-CC for conservation, 9th Triennial Meeting, Dresden, 1990, Vol. 2. Paris: ICOM, 583-588.

PUTT, N. & SLADE, S. 1998. Preventive conservation through teamwork: different nations, different solutions. *Museum Practice*. 3(1), 17-19.

ROBINSON, J. & PARDOE, T. 2000. *An Illustrated Guide to the Care of Costume and Textile Collections*. London: Museum & Galleries Commission.

TÉTREAUULT, J. 1994. Display materials: the good, the bad and the ugly. *Exhibition and Conservation*. Preprints of the Conference held at the Royal College of Physicians, Edinburgh, April 21-22, 1994, Edinburgh: SSCR, 79-88.

THOMSON, G. 1986. *The Museum Environment*. (Önnur útgáfa). Oxford:

Butterworth-Heinemann.

WHITELEY, G & LAINA, A. 2008. Preserving the Architectural Archive of St Paul's Cathedral. Icon News (15), 22-26.

Museum International, No 188 (Vol XLVII, n° 4, 1995) Storage

Sjá pdf skjal: <http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001030/103041eo.pdf>

Verner Johnson and Joanne C. Horgan Museum collection storage

Published in 1979 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, ISBN 92-3-10 1632-6 Q Unesco 1979

Sjá pdf skjal: <http://unesdoc.unesco.org/images/0004/000423/042316eo.pdf>

Góðar vefsíður

www.cr.nps.gov/museum/publications/conservation/04-10.pdf

<http://www.collectioncare.org/ci/ccis.html>

<http://www.collectioncare.org>

Um stafræna varðveislu: <http://digitalbevaring.dk/viden-om/>

8. Umbúðir og efni til umbúðagerðar 2011 (ekki tæmandi)

Ísland				
Plexigler, polykarbonat	Akron <u>Plexigler ehf</u>	Síðumúla 31 108 Reykjavík Bakkastíg 20 260 Reykjanesbær	s.: 553 3706 fax: 581 4276 s.: 4 200 500	www.akron.is www.plexigler.is/
Sýrufrið pappír, sýrufrið karton	Oddi/Kassagerðin	Höfðabakki 7 110 Reykjavík	s.: 515 5000 fax: 515 5001	www.odd.is
Sýrufrið merkismiðar	Penninn	Álfheimum 74 104 Reykjavík	s.: 540 2000	www.penninn.is
Pappakassar og ýmsar vörur fyrir geymslu	Hvitlist Museumstjenesten (www.museumstjenesten.com)	Krókhálsi 3 110 Reykjavík	S.: 569 1900	www.hvitlist.is
Fyllingarefni til að fódra herðatré, yfirbreiðslur	Rúmfatalagerinn		s.: 510 7020	www.rumfatalagerinn.is
Efni	Virka	Mörkinni 3 108 Reykjavík	s.: 568 7477 fax: 588 8507	http://www.virka.is/
Skjalaöskjur	Þjóðskjalasafn Íslands	Laugavegi 162 105 Reykjavík	s.: 590 3300	www.skjalasafn.is
Bretti (plast)	Sæplast			http://www.saeplast.is/dalvik/page/bretti
Rakaeyðandi tæki	Rokras			http://www.rokras.is/

Útlönd- sérvörslanir			
Arkivprodukter	Nansengate 32 2319 Hamar Noregi	s.: 00 47 926 51375	www.arkivprodukter.no
Conservation by design	5 Singer way Wolburn Road Industrial Estate Bedford MK42 7AW Englandi	S.: 00 (01234) 846300 Fax: 00 (01234) 852334	www.conservation-by-design.co.uk
Klug - Conservation	Badevej 9 D-87509 Imnenstadt Þýskalandi	s.: 00 49 (0) 8323 965330 Fax 00 49 (0) 8323 7287	www.klug-conservation.com
Pel	Vinces Road Norfolk IP22 4HQ Englandi	s.: 00 44 (0) 1379 647400 fax: 00 44 (0) 1379 650582	www.preservationequipment.com
Talas	330 Morgan Avenue Brooklyn NY 11211 Bandaríkjunum	s.: 00 1 212 219 0770 fax: 00 1 212 219 0735	www.talasonline.com

Ljósmyndir í kafla II

Listi vantanlegur